

PŘEDMLUVA

Docela nenadále, asi jako po uleknutí, objevila se na mém temeni lysina, prořídly mi zuby a já pochopil, že je nejvyšší čas věnovat se blbostem. Z praktických důvodů jsem zúžil téma na realitu a sebe:

Realitou v tomto případě myslím to, do čeho narážím, k čemu čuchám, na co koukám a co se kolem mne motá někdy docela zbytečně celý den, a sebou potom myslím to, co jsem, včetně svého těla, které se někdy docela zbytečně motá celý den v realitě.

Uvedu příklad: stloukl jsem ze dvou starých dveří kurník, koupil tři slepice a snažil se jednu namalovat, ale nedomaloval jsem..., vznikl tak obraz, kterého si všiml Jaroslav, zpěvák kapely Děti kapitána Morgana, a za nedomalovanou slepici mi nabídl možnost sponzorovat jeho kapelu.

Jára vysvětluje:

„No, ty bys věnoval kapele ten nedomalovaný obraz a my ho dáme jednomu sběrateli, který nám zaplatí natočení cédéčka a možná si od tebe koupí další obraz.“

Překvapilo mě, jak je svět jednoduchý: použitím starých dveří, nákupem tří slepic a namalováním nedomalovaného obrazu jsem dopomohl ke vzniku opravdového céděčka opravdové kapely a zároveň se dotkl problému umění z pohledu naivního konceptualisty:

Je schválně nedomalovaná slepice domalovaná, či není? V mém případě se nedomalovaný obraz líbil a vzniklo céděčko. Možná kdybych slepici domaloval, vůbec by nezaujala a mohl bych klidně ohrozit kariéru jedné nadějně kapely.

Ale ať již považujeme za umění cokoliv, naivní konceptualista používá opět své ruce a neštítí se ani uchopit štětec, aby se jen tak obyčejně dotkl reality, podobně jako Einstein, když si potřeboval zapsat svůj vzoreček tužkou na papír.

Myšlení bez těla totiž nedává žádný smysl, stejně jako párátko bez pusy. To ovšem neznamená, že smysl těla povýšíme buhvíjak vysoko, myslím, že úplně postačí dosavadní chůze po zadních.

Něco jiného představuje pro umělce samotný nesmysl. Vědom si toho, že nesmysl je budoucí smysl, přistupuje naivní konceptualista k nesmyslu velmi svědomitě, aby neohrozil následný smysl, a tedy i celé lidstvo, neboť bez smyslu by se lidstvo věnovalo nesmyslu a mohlo se tak zdržet ve vývoji, či dokonce zakrnět jako oči krtka. Proto si naivní konceptualista obětavě klade nesmysl na svá bedra a pečlivě ho zkoumá, aby měla společnost klid na práci.

Jako příklad bych uvedl přehazování kompostu. Během této činnosti jsem si všiml, že vlastně maluji. Namalovat potom obraz nepředstavovalo žádný problém. Doprostřed plátna jsem umístil trošku kompostu a chvíli ho přehazoval vidličkou, neboť formát obrazu nedovoľoval použít vidle.

Nabírat vidličkou kompost osvěží mimo jiné nemalou měrou také mozek a navodí pocit teplého štěstí a jistoty, i když umělecká nejistota samozřejmě i nadále přetrvává.

Abych tuto nejistotu uklidnil, zašel jsem si na zahradu vyfotografovat slepičinec.

Netuším, která z našich tří slepic (Šach, Mat či Pat) slepičinec vytvořila, ale určitě je dotyčná obdařena nadáním sochařským a částečně i environmentálně konceptuálním, neboť její instalace dokonale zapadá do krajiny, včetně brilantního využití cestičky ke zviditelnění díla samého.

K podobné realitě se staví naivní konceptualista s mírnou pokorou. Chápe, jak by bylo neslušné slepičincem opovrhovat jen pro jeho velikost a bezvýznamnost. Obyčejné slunce se totiž zdá z pohledu člověka stejně velké, ale na rozdíl od slepičince se objevuje v umění častěji (snad jen sochaři se mu vyhýbají, pravděpodobně z obavy, že by na soklu nevyniklo).

Ovšem nejen trus, klidně i tajfun či špunt může přinést naivnímu konceptualistovi spoustu inspirace a opětovného uspokojení z poklidné tvorby, neboť tuší, že největší pohromou pro jeho umění by nebyl onen silný vítr či špunt, nýbrž přehnaná pracovitost spojená s očekáváním vlastní důležitosti. Ne nadarmo se tvrdívá: Když chceš být v něčem dobřej, dělej něco jiného.

O lenosti

Aneb proč jsem nemohl přijet na vernisáž do Plzně – dopis kurátorovi.

Jak vidíte, nikde mě nevidíte. Zůstal jsem doma. Sedím na verandě, popírám červené víno, koukám ven na trávník s borovicí a překvapeně zjišťuji, že jsem se stal líným.

Jak se to mohlo přihodit? Že bych to chytl někde v tramvaji nebo v hospodě? Potom mě napadlo něco, čeho jsem se zalekl: Co když jsem líný již od mládí, ale vůbec o tom nevím?

Začal jsem vzpomínat na mládí, ovšem záhy jsem konstatoval, že ani to mě nebaví, že jsem líný i na vzpomínání.

Žena mezitím doryla zahradu a tím mi překazila jedinou výmluvu, kterou jsem si pro Vás nachystal. Ta výmluva zněla: musím dorýt zahradu, proto nemohu přijet do Plzně na vernisáž. Vymyslet další jsem brzy vzdal, neboť se mi opět přestalo chtít. Někdy je totiž vypracování samotné výmluvy mnohem pracnější a zdouhavější než vykonání toho, na co chceme výmluvu vztáhnout. Třeba když se mi zachce otevřít ledničku, obvykle už nestihnu žádnou výmluvu vymyslet, a občas na ni dokonce nestačím ani pomyslet.

Lenost ale dokáže přinutit člověka i k velmi tvrdé práci. Sekával jsem dřevo na dvoře. Samotné dřevo mám uskladněné v dřevárce, několik kroků od špalku a musel jsem k němu dřevo nosit ručně. Jednoho odpoledne jsem dostal nápad a šel na to opačně, což je, mimochodem, jedna z hlavních metod naivního konceptualismu. Odnesl jsem velký špalek přímo do dřevárky a začal na něm sekat. Zprvu mě ohromila moje vlastní chytrost, ovšem po chvíli jsem si všiml, že se nemůžu, u zvláště silného dřeva, pořádně rozmáchnout, neboť dřevárka má nízký strop, a tak jsem se při sekání docela zpotil, nadřel a vyčerpal. Teď už vím, že jsem měl nechat velký špalek na dvoře, ale jsem líný ho tam zase odtáhnout.

Lenost má ale také spoustu kladných vlastností. Někdy se dokonce zdá, že by mohla být i matkou pokroku. Předpokládám, že vynálezce varné konvice byl tak líný nosit vodu na sporák, až vymyslel varnou konvici, nebo vynálezce špendlíku pravděpodobně přestalo bavit píchat se pořád do prstu jen větvičkou či vynálezce zipu zapínat knoflík.

Vypadá to, že každý vědec a vynálezce musí být líný, aby mohl něco vynalézt, ale na druhou stranu existují vědci a vynálezci, kteří byli až tak líní, že nic neobjevili. Chápu, asi Vás nepřesvědčím, když z lenosti nepřijedu do Plzně, ale co když právě tím, že se někam z lenosti nedostavím, někomu náhodou pomůžu?

Zdravím a přeji Vám, aby se výstava líbila, zvláště moje obrazy.

Podobně jako ptakopysk, který se snaží vysedět kuřaččí vejce, i naivní konceptualista brzy zjistí, že čas je důležitější než cizí vejce, a dokonce i důležitější než vlastní výstava.

Aby však veškerý čas neřešil jen problém času, uchýlí se občas k přírodě, ovšem s náležitým odstupem. Chápe, že návrat k lácčkovci není možný, ale s pochopením sleduje, jak bublá kompost, uhnívá jablko či vypadávají vlasy.